

CoopNet Rețeaua cooperativelor din România

CoopNet (2017-2019) este proiectul prin care am încurajat fermierii mici și mijlocii să revitalizeze și valorifice ideea de asociere. La început ne-am concentrat pe creșterea numărului de cooperative. Apoi, într-o continuare firească, a venit **CoopNet 2.0** (2020-2022), în care am oferit contexte și resurse care să ajute managerii și președinții de cooperative să administreze aceste structuri asociative. Acum, proiectul trece la o nouă etapă: în **CoopNet 3.0** (2023-2025), ne propunem să consolidăm o rețea de cooperative prin activități de reprezentare, formare și activități de networking.

Studiu de caz inclus în
Centrul de resurse

- **Inițiatori:**
Fundația Civitas pentru
Societatea Civilă Cluj;
Centrul de Mediere și Securitate
Comunitară (CMSC);
Centrul Român de Politici
Europene (CRPE).
- **Perioada implementare:**
2017 - 2025
- **Valoare investiție/buget:**
~600.000\$
- **Finanțator:**
Romanian-American Foundation
- **Zona deservită și grupuri
țintă**
Reprezentanții și membrii micilor
cooperative agricole din
România

De-a lungul celor 10 ani de implementare a diferitelor inițiative destinate cooperativelor agricole din România, a avut loc o schimbare în percepția acestora. Membri consorțiului CoopNet au avut un rol important în influențarea tendințelor la nivel național și am fost unii dintre actorii cu activitate constantă în domeniu.

Prin acest șir de proiecte ne-am propus inițierea unei creșteri în sectorul cooperativelor, atât în sensul numărului, cât și al stabilității și al impactului asupra economiei. Am văzut că a fi alături de cooperative și a le oferi sprijin profesional este esențial pentru ca acestea să rămână implicate, competente și actualizate la cerințele și oportunitățile în schimbare ale pieței, ale legilor etc.

Am muncit pentru a stabili entitățile nou-născute și, în cele din urmă, pentru a le dezvolta economic. Observăm astăzi un interes mai mare din partea fermierilor de a se asocia, dar și din partea autorităților de a le susține activitatea.

Lecții învățate

1. Pentru schimbări structurale, de anvergură e nevoie de timp, răbdare, etapizare, capacitatea factorilor implicați (ex. fermieri, autorități publice etc.) de a integra/valorifica demersurile pe care le avem are propriul ritm de care trebuie să ținem cont și să îl respectăm.

2. Trebuie să revizuim constant propriul plan de acțiune pentru a ne atinge obiectivele strategice – în funcție de modul în care sunt primite inițiativele, deseori este nevoie să ne reconfigurăm traseul, combinând fermitatea în ceea ce privește scopul cu flexibilitatea pașilor pe care alegem le facem.

Viziunea consorțiului Civitas-CMSC-CRPE în cadrul seriei de proiecte CoopNet (2017-2025) este un ecosistem de cooperative care să susțină asocierea între fermieri și un sector agroalimentar consolidat care să fie parte integrantă a celorlalți actori ai dezvoltării rurale din România.

CoopNet este de fapt continuarea unor demersuri inițiate de Civitas încă în 2012, toate cu susținerea financiară a Romanian-American Foundation. Așadar, **CoopNet este mai mult decât o serie de proiecte, ci mai degrabă un program mai complex** care a trecut prin mai multe faze de dezvoltare de-a lungul timpului.

**MODEL
INTERVENȚIE
ÎN COMUNITATE
PENTRU STRUCTURI
ASOCIATIVE
ÎN AGRICULTURĂ**

Experimentat în cadrul programului pilot
„Dezvoltare rurală prin antreprenoriat și asociere”
Revisuit și completat în cadrul programului
„Coopnet 2.0 - Învățăm și creștem împreună”

Prin ceea ce s-a făcut până în prezent în cadrul acestui program, am avut impact asupra dimensiunii de politici publice și am fost în legătură permanentă cu factorii de decizie, am creat, pilotat și extins un model de intervenție pentru crearea de cooperative, am oferit formare profesională facilitatorilor de cooperative și liderilor de cooperative, am încurajat comunicarea între, despre și cu cooperativele și, în general, am consolidat sectorul.

În ceea ce urmează descriem fazele acestui proces și modul în care focusul proiectelor din cadrul acestui program s-a schimbat de-a lungul ultimilor 10 ani.

Lecții învățate

3. Este foarte important să învățăm noi de la noi – am ajuns în urma demersurilor ultimelor 10 ani să avem un număr critic de exemple de bună practică în România în ceea ce privește sectorul cooperativelor agricole, astfel încât să putem găsi modele pe care să le replicăm/îmbunătățim în viitor.

Faza 1

Scop: documentarea, pilotarea și crearea unui model de intervenție și comunicarea către factorii de decizie (2012-2015)

În această perioadă, au fost pilotate diferite modele de facilitare a creării de cooperative, exclusiv din resurse financiare private. Pe baza acestor proiecte pilot, a fost elaborat un model de intervenție și a fost comunicată necesitatea de a sprijini crearea de cooperative către factorii de decizie. Comunicarea noastră a avut ca scop creșterea gradului de acceptare a formei de organizare prin cooperative de către fermieri.

Rezultate tangibile: model de intervenție, propunere de măsuri privind asocierea fermierilor, înființarea a 4 cooperative (toate funcționale după 10 ani).

Link-uri relevante

Biblioteca online de resurse pentru cooperative agricole:

<https://civitas.ro/resurse/publicatii-dezvoltare-economica-rurala/>

Descrierea proiectului CoopNet: <https://civitas.ro/proiecte/coop-net/>

Descrierea proiectului CoopNet 2.0: <https://civitas.ro/proiecte/coopnet2-0-2/>

Descrierea proiectului CoopNet 3.0: <https://civitas.ro/proiecte/coopnet3-0/>

Persoană de contact detalii suplimentare

Nume și prenume: Árkosi Mariann Kinga

Email: mariann.arkosi@civitas.ro

Faza 2

Scop: perfecționarea modelului, formarea facilitatorilor pentru a putea dezvolta cooperative, crearea premiselor pentru scalarea din resurse financiare publice (2014-2016)

Cea de-a doua fază a vizat promovarea modelului dezvoltat anterior la nivelul factorilor de decizie și al diverselor oportunități de finanțare/programe de finanțare. Acest demers a creat premisele pentru replicarea modelului de intervenție prin finanțare din GAL-uri (submăsura 19.2 din cadrul măsurii "Sprijin pentru dezvoltare locală în cadrul LEADER" a Programului de Dezvoltare Rurală din România) și submăsura 16.4 ("Sprijin pentru promovarea lanțurilor alimentare scurte și a piețelor locale la nivel local"). Am reușit să creăm un grup de facilitatori de cooperative din rândul angajaților GAL-urilor și al personalului unor ONG-uri active în domeniul dezvoltării rurale, prin intermediul cărora au fost promovate diferite proiecte în vederea replicării modelului. La nivel general, au fost depuse eforturi suplimentare pentru a promova asociativitatea în rândul fermierilor și pentru a da vizibilitate bunelor practici din domeniu.

Rezultate tangibile: fișă privind măsurile de asociere transmisă Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale și Federației GAL-urilor, elaborarea unui curriculum de formare acreditat la nivel național privind facilitarea cooperativelor, 45 de facilitatori comunitari instruiți cu privire la modul de înființare a cooperativelor, formarea primei rețele menite să ofere sprijin pentru crearea de cooperative agricole (formată din 6 ONG-uri și 9 GAL-uri).

Faza 3: CoopNet – Rețeaua de facilitatori în dezvoltarea structurilor agricole asociative

Scop: extinderea modelului, promovarea cooperativelor (2016-2020)

Au fost lansate apeluri prin intermediul GAL-urilor în vederea replicării modelului de facilitare a cooperativelor. În afară de submăsurile prin care au putut fi create cooperative (19.2 și 16.4), cooperativele au beneficiat de intensitate de finanțare suplimentară sau de puncte de evaluare suplimentare în alte câteva submăsuri ale

Studiu de caz: CoopNet

PNDR. Primele inițiative de profesionalizare a membrilor cooperativelor au apărut prin cursuri menite să le crească capacitatea de a dezvolta proiecte și de a atrage fonduri pentru dezvoltarea cooperativelor. Legat de implicarea consorțiului în formularea de politici publice, intervențiile noastre au avut ca rezultat un impact la o scară mai mare – în această fază nu numai că am redimensionat modelul de intervenție și am facilitat o schemă de finanțare mai accesibilă, dar ne-am implicat și la nivelul reglementărilor naționale ale sectorului și a aspectelor legate de industria alimentară. Am mediat discuții profesionale între facilitatorii și fermierii implicați în cooperative despre ce înseamnă să gestionezi o cooperativă. Au continuat eforturile de comunicare cu privire la necesitatea înființării de cooperative.

Rezultate tangibile: în această perioadă, s-a acordat asistență unui număr de 32 de GAL-uri din toată România pentru introducerea unei măsuri de asociere. Am organizat cursuri de formare pentru reprezentanții cooperativelor și facilitatorii, precum și pentru GAL-uri cu privire la modul în care acest model poate fi replicat. La aceste cursuri au participat reprezentanți din peste 50 de organizații.

Faza 4: CoopNet 2.0 – Învățăm și creștem împreună

Scop: profesionalizarea sectorului (2020-2022)

Principalul obiectiv în această perioadă a fost de a începe să oferim contextul pentru dezvoltarea profesională a reprezentanților cooperativelor (manageri și președinți), precum și de a promova cooperativele publicului larg. În acest sens, au fost elaborate o serie de materiale și au fost studiate exemple de bune practici, prin care s-a dorit pilotarea unui program de specializare adresat liderilor de cooperative agricole. Aceste resurse scrise și video au fost apoi puse la dispoziția publicului prin intermediul site-urilor web ale membrilor consorțiului. Biblioteca online include, de exemplu, un set de instrumente juridice cu 18 modele de documente, 30 de videoclipuri cu contribuții utile din partea experților din domeniu și a reprezentanților cooperativelor, un manual privind modelul de intervenție comunitară pentru structurile asociative din agricultură etc.

Studiu de caz: CoopNet

Am oferit cursuri de formare online și față în față, vizite de studiu și sesiuni/evenimente de mentorat pentru liderii de cooperative (de exemplu, managementul proiectelor, al resurselor umane și financiare, marketing, bune practici în Belgia etc.) și am diseminat materiale educaționale despre ce înseamnă cooperativele agricole în liceele agricole

La nivel de politici publice, am lucrat în principal pentru a asigura existența unei scheme de finanțare publică pentru cooperative pentru perioada următoare (Planul Național Strategic 2023-2027). Ca urmare, 2 măsuri pentru cooperativele agricole au fost incluse în versiunea finală a schemei PAC din România. Am insistat asupra definirii cooperativelor ca actori relevanți ai economiei sociale – un aspect menit să creeze oportunități suplimentare pentru aceste forme de organizații. Ca urmare, au fost aduse modificări la Legea 219/2015 privind economia socială, cooperativele agricole devenind entități eligibile. Am sprijinit inițiativele de replicare a modelului de intervenție și am început să consolidăm câteva cooperative existente pentru a deveni ceva mai stabile, făcându-le să treacă de faza de demarare. Avem acum mai multe modele de cooperative sustenabile din punct de vedere economic în diferite domenii – legumicultură, cultură mare, zootehnie etc. Am luat parte la consultări cu MADR și cu alte autorități publice.

În ceea ce privește comunicarea, am ajutat cooperativele să comunice la nivel comunitar cu grupurile țintă pe care le deservește – de exemplu, au fost organizate 13 evenimente de lansare care au contribuit la creșterea acceptării sectorului și la creșterea atractivității acestuia pentru publicul larg.

Faza 5: CoopNet 3.0 – Creștem capacitatea cooperativelor micilor fermieri

Scop: Consolidarea sectorului cooperatist agricol din România și promovarea modelelor de cooperative sustenabile din punct de vedere economic (2023-2025)

Această nouă fază vine ca o continuare a activităților din Coopnet 2.0, menținând ceea ce a avut cel mai mare impact (de exemplu, cursuri de formare, activități de promovare) și introducând elemente care consolidează sectorul (de exemplu,

Studiu de caz: CoopNet

reprezentarea publică, crearea de rețele). Ne vom concentra în principal pe cooperativele existente în România (cele aflate în faza de start-up, înființate după 2018), urmărind creșterea capacității lor de autoreprezentare și sustenabilitate, precum și profesionalizarea membrilor/angajaților acestor cooperative.

Prin urmare, ne-am propus să continuăm să organizăm cursuri, să diseminăm bunele practici în domeniu și să încurajăm interacțiunea între diferitele părți interesate din lanțul agroalimentar (fermieri și producători, factori de decizie, clienți etc.). Facilitarea comunicării cooperativelor cu MADR și cu alți actori relevanți (universități, GAL-uri etc.) este un alt obiectiv pe care îl vom urmări prin acest program. Dorim să consolidăm organismele reprezentative ale cooperativelor existente și să sprijinim cooperativele mai active din Coopnet să se implice în astfel de structuri. Vom continua să monitorizăm cadrul de reglementare pentru cooperative și să ne implicăm în procesul legislativ privind cooperativele. Spre deosebire de etapele anterioare, de data aceasta sprijinirea formării de noi cooperative va fi o prioritate secundară.